

wydział humanistyczny O interpretacjach filozofii Parmenidesa z Elei

W dniu 29 maja 2008 r. w ramach Zielonogórskiego Konwersatorium Filozoficznego odbył się wykład dr Marii Marcinkowskiej-Rosół zatytułowany: *Sens filozofii w ujęciu Parmenidesa z Elei*. Temat wykładu jest dowodem na to, że nawet filozofowie z tak zamierzczej przeszłości są wciąż inspiracją i tematem badań.

Z ładu filologiczną skrupulatnością prelegentka przedstawiła szereg interpretacji filozoficznego, epickiego poematu tego greckiego filozofa z VI/V w. p.n.e. Stawiając pytanie o cel poematu Parmenidesa, który nosił tytuł *O naturze*, dr Marcinkowska podjęła próbę rozpatrzenia tego zagadnienia w odniesieniu do samego tekstu Parmenidesa, odrzucając przy tym interpretacje dotychczasowe.

Gwoli przypomnienia warto skrótkowo przedstawić trzy części poematu. Prolog stanowi obraz podróży młodzieńca do siedziby bogini, która objawia mu prawdę i możliwe drogi, metody badań, chciałoby się dodać – filozoficznych. Część drugą, która jest wykładem bogini, określa się mianem drogi prawdy, trzecią – mniemań. Przedstawiona podczas wykładu historia interpretacji poematu i filozofii Parmenidesa okazywała się także historią ustalania właściwych relacji między poszczególnymi częściami poematu.

Z rekonstrukcji tej wynikało, że część ostatnia przez szereg badaczy uważana była jedynie za dodatek do filozofii bytu rozwijanej w części drugiej poematu, gdzie omawiane jest „prawdy wspaniale krągłej serce niewzruszone”. Perspektywa ta w ostatnich latach uległa jednak odwróceniu i właśnie część ostatnią – „śmiertelnych mniemania, którym brak pewności prawdziwej” uznaje się za podstawę do właściwego odczytania myśli Parmenidesa. Wpisując swoją propozycję w ten nurt interpretacyjny prelegentka uznała poemat za wyraz pewnego szoku „szoku terapeutycznego”, któremu poddany powinien zostać filozof, aby ze sfery mniemań, która jest dlań niejako naturalnym miejscem człowieka – poprzez ćwiczenie duchowe – przejść do odkrycia umysłu.

Uznanie filozofii starożytnej za ćwiczenie duchowe było już tezą postawioną przez np. P. Hadot, jednakże do swych rozważań nie włączał on Parmenidesa, argumentując, że niczego takiego wprost nie można odnaleźć w jego poemacie. Zachował się on wprawdzie do naszych czasów, ale w formie niekompletnej. Odtworzenie myśli Parmenidesa utrudnia również fakt, że w za-

chowanych częściach bywa on nieczytelny, ze względu na składnię i ujęte w formie poetyckiej abstrakcje. Te braki i wieloznaczności po sprostowaniu i uzupełnieniu m.in. fragmentami tekstów Empedoklesa czy pitagorejczyków dają jednak pewne pole do swobody interpretacji, jedną z nich, niewątpliwie ciekawą, przedstawiła dr Marcinkowska.

(Dwa fragmenty poematu podano za Dariuszem Kubokiem)

Tomasz Mróz

O recepcji Platonizmu z perspektywy amerykańskiej

Wśród wszystkich gościnnych wykładów, jakie miały miejsce w Instytucie Filozofii UZ, szczególne miejsce – przynajmniej w opinii piszącego te słowa – zajmują wykłady dotyczące filozofii starożytnej, która wciąż jest przedmiotem nowych badań. Kolejny taki wykład miał miejsce podczas fakultatywnego kursu dla studentów filozofii: *Z Platonem przez stulecia. Wybrane postaci, problemy i stanowiska w recepcji Platonizmu*. Zwieńczeniem kursu był wykład *Contemporary Reception of Plato*, który został wygłoszony przez prof. Richarda Pattersona, przebywającego w Zielonej Górze prywatnie. Na co dzień wykładu on filozofię starożytną na Emory University w Atlancie (USA), i jest autorem cenionych przez specjalistów prac wydanych przez renomowane wydawnictwa. W jego dorobku znajduje się książka nt. Platona (*Image and Reality in Plato's Metaphysics*, Hackett 1985) i praca dotycząca logiki Arystotelesa (*Aristotle's Modal Logic: Essence and Entailment in the Organon*, Cambridge 1993) oraz szereg artykułów na tematy pokrewne. Część z artykułów napisał wspólnie z żoną, prof. Cynthia Patterson, towarzyszącą mu podczas podróży. Jej specjalnością naukową są dzieje kultury starożytnej Grecji, obecnie razem pracują nad książką, której roboczy tytuł brzmi *Plato and the Muses*.

Prof. Patterson dobrze orientuje się w najnowszych kierunkach w badaniach nad Platonem, gdyż uczestniczy w pracach najważniejszych amerykańskich i światowych towarzystw naukowych zajmujących się filozofią starożytną (m.in. International Plato Society). Wykład podzielił na trzy części, odpowiadające trzem głównym obszarom obecnych badań Platonistycznych. Część pierwsza objęła badania nad Platonem jako filozofem w perspektywie historycznej, co oznacza poszukiwanie jego

PROF. R. PATTERSON, PROF. C. PATTERSON I STUDENCI FILOZOFII UZ

inspiracji i wpływu na filozofów mu współczesnych i na potomnych. W tym kręgu mieszczą się także te dzisiejsze debaty filozoficzne i okolo filozoficzne, w których Platonizm wciąż odgrywa inspirującą rolę, m.in. w filozofii matematyki czy w dyskusjach politycznych. Część druga to Platon jako twórca dzieł literackich, dramaturg i twórca mitów, który formę dialogu, w jakiej przedstawiał swoje poglądy, dobrał nieprzypadkowo. Trzeci wreszcie obszar recepcji Platonizmu stanowi refleksja nad Platonem jako krytykiem i reformatorem społeczeństwa. Te trzy obszary recepcji mogą być traktowane oddzielnie, ale łącząc je otrzymujemy obraz Platona, którego celem było zreformowanie systemu społecznego, oparcie go na racjonalnych podstawach. Do osiągnięcia tego celu miała służyć literatura, tj. dialogi, oraz działalność Akademii.

Uczestnicy kursu nt. recepcji Platonizmu żywo reagowali na niektóre kontrowersyjne opinie (głównie na dygresje odnoszące ideał filozofa-władcy do współczesnych zagadnień życia politycznego w USA), a także trafnie odpowiadali na zadawane podczas wykładu pytania. Mimo iż na co dzień studenci nie słuchają wykładów

w j. angielskim w wykonaniu tzw. *native speakerów*, to ich znajomość języka i umiejętność posługiwania się nim jest dowodem na to, że znajomość najważniejszego języka dzisiejszej nauki – wbrew głoszonym czasem opiniom – z pewnością rośnie. Udział w takim wykładzie, podążanie za wywodami prelegenta jest o wiele lepszym testem językowym niż lektoraty czy translatoria. Ważne jest również to, że studenci w pełni wykorzystali i docenili możliwość, która jest im oferowana nader rzadko.

Także prelegent nie był rozczarowany słuchaczami, z którymi udało mu się nawiązać dobry kontakt. W rozmowie po wykładzie prof. Patterson podkreślał, jak wielkie zmiany zaszły w naszej części Europy w ludziach i w ich otoczeniu – a trzeba wiedzieć, że odwiedził on już Polskę jako student pod koniec lat sześćdziesiątych. Dodał również, iż życzyłby sobie, aby jego studenci w USA percypowali wykłady w podobnym skupieniu jak słuchacze podczas zielonogórskiej prelekcji. Wszystko wskazuje na to, że nie była to pusta kurtuazja.

Tomasz Mróz

Nowe władze Wydziału

DZIEKAN elekt
Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska -
dr hab. inż. Jakub Marcinowski, prof. UZ

urodził się w 1954 roku. W roku 1979 ukończył Wydział Budownictwa Lądowego i Wodnego Politechniki Wrocławskiej. Po ukończeniu studiów doktoranckich na wydziale, na którym studiował, w roku 1982 uzyskał stopień doktora nauk technicznych w dziedzinie budownictwa. Po rocznej pracy w biurze projektów w 1983 roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej. Pracował w Zakładzie Wytrzymałości Materiałów prowadząc zajęcia z zakresu bloku przedmiotów związanych z mechaniką budowli. W latach 1988-1990 pracował na stanowisku profesora w uczelniach Iraku (Mosul University w Mosulu i Saddam University for Engineering and Science w Bagdadzie). W roku 2000 uzyskuje stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dziedzinie budownictwa na podstawie rozprawy habilitacyjnej zatytułowanej „Nieliniowa stateczność powłok sprężystych”. W lutym 2002 roku zostaje mianowany na stanowisko profesora

nadzwyczajnego Politechniki Wrocławskiej. Od października 2002 jest pracownikiem Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego. W latach 2002-2007 kieruje Zakładem Konstrukcji Budowlanych. W październiku 2007 zostaje wybrany Dyrektorem Instytutu Budownictwa, a w obecnej kampanii wyborczej - Dziekanem Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Ma w swym dorobku ponad 120 prac naukowych i naukowo-technicznych. Aktualnie jest ekspertem PKA w dziedzinie budownictwa. Wiosną 2008 został powołany do grupy TWG 8.4 ECCS (European Convention for Constructional Steelwork) jako jedyny Polak.

Jest żonaty, ma dwoje dzieci. Z pasją rozwija swoje główne hobby, którym jest ornitologia.

PRODZIEKAN elekt ds. Nauki -
dr hab. inż. Zofia Sadecka, prof. UZ

Zofia Sadecka jest absolwentką Politechniki Wrocławskiej, Wydziału Inżynierii Sanitarnej. Tytuł doktora nauk technicznych uzyskała w 1989 r. w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej. Rozprawa habilitacyjna *Toksyczność i biodegradacja insektycydów w procesie fermentacji osadów ściekowych*, oraz kolokwium habilitacyjne, które odbyło się 22 listopada 2002 r. na Wydziale Budownictwa Wodnego i Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej i dorobek naukowy były podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie - inżynieria środowiska, specjalności tech-

wydział
inżynierii
łądowej
i środowiska